

Autorzy V

Sposób korzystania z podręcznika VII

Kluczowa słowa, pojęcia omówione w podręczniku IX

Procedury, algorytmy postępowania omówione w podręczniku XII

Część III. DZIAŁALNOŚĆ PRAKTYCZNA PIELEŃNIARKI. ZADANIA W PROCESIE TERAPII, W USPRAWNIANIU, W EDUKACJI I W PIELEŃNOWANIU 425

Rozdział 7. Udział pielęgniarki w procesie leczenia 426

7.1. Cele rozdziału — *Joanna Czyżewska-Świecka, Barbara Ziętek, Alicja Wierzbicka, Ewa Łoś* 428

7.2. Kluczowe słowa, pojęcia — *Joanna Czyżewska-Świecka, Barbara Ziętek, Alicja Wierzbicka, Ewa Łoś* 429

7.3. Udział pielęgniarki w leczeniu farmakologicznym — *Joanna Czyżewska-Świecka, Barbara Ziętek* 429

7.3.1. Ogólne zasady obowiązujące przy podawaniu leków i wykonywaniu zabiegów 430

7.3.2. Podawanie leków do układu pokarmowego 432

7.3.3. Procedury i algorytmy wykonywania zabiegów i podawania leków do układu pokarmowego 435

7.3.3.1. Podawanie leków doustnie 435

7.3.3.2. Zakładanie czopków 437

7.3.3.3. Sucha rurka do odbytu 439

7.3.3.4. Wlewka doodbytnicza przeczyszczająca 441

7.3.3.5. Wlewka doodbytnicza lecznicza 444

7.3.3.6. Lewatywa 447

7.3.3.7. Wlew doodbytniczy 450

7.3.3.8. Płukanie żołądka 453

7.3.4. Wykonywanie zabiegów i podawanie leków do układu oddechowego 456

7.3.5. Procedury i algorytmy wykonywania zabiegów i podawania leków do układu oddechowego 459

7.3.5.1. Inhalacje 459

7.3.5.2. Podawanie tlenu 461

7.3.6. Wykonywanie zabiegów i podawanie leków do układu moczowego 463

7.3.7. Procedury i algorytmy wykonywania zabiegów i podawania leków do układu moczowego 470

7.3.7.1. Cewnikowanie pęcherza moczowego 470

7.3.7.2. Zakładanie cewnika Foleya na stałe 474

7.3.7.3. Płukanie pęcherza moczowego 477

7.3.8. Podawanie leków we wstrzyknięciach 480

7.3.9. Procedury i algorytmy wykonywania wstrzyknień 488

7.3.9.1. Wstrzyknięcie podskórne 488

7.3.9.2. Wstrzyknięcie śródskórne 490

7.3.9.3. Wstrzyknięcie domięśniowe 493

7.3.9.4. Zakładanie wenflonu 496

7.3.9.5. Wstrzyknięcie dożylnie 497

7.3.9.6. Kropłowy wlew dożylny	499
7.3.10. Wykonywanie zabiegów i podawanie leków na skórę i przez błony śluzowe	502
7.3.11. Procedury i algorytmy wykonywania zabiegów i podawania leków na skórę i przez błony śluzowe	510
7.3.11.1. Zakraplanie leku do oka	510
7.3.11.2. Płukanie oka	512
7.3.11.3. Zakraplanie leku do nosa	514
7.3.11.4. Podawanie leków do ucha	515
7.3.11.5. Podawanie leków na skórę	517
7.3.11.6. Kąpiele lecznicze	521
7.3.12. Wykonywanie zabiegów przeciwzapalnych	524
7.3.13. Procedury i algorytmy wykonywania zabiegów przeciwzapalnych	527
7.3.13.1. Żel zimny	527
7.3.13.2. Okład zimny	528
7.3.13.3. Lampa soluks	529
7.3.13.4. Okład ciepły	530
7.3.13.5. Bańki lekarskie	532
Zadania sprawdzające	535
Zadania do samodzielnego wykonania	537
Literatura	538
7.4. Udział pielęgniarki w leczeniu dietetycznym — <i>Alicja Wierzbicka</i>	539
7.4.1. Zadania pielęgniarki w leczeniu dietetycznym	539
7.4.2. Zasady racjonalnego żywienia	540
7.4.3. Zasady leczenia dietetycznego	540
7.4.4. Rodzaje diet leczniczych	541
7.4.4.1. Dieta łatwo strawna (podstawowa)	541
7.4.4.2. Dieta przeciwmiażdżycowa	542
7.4.4.3. Dieta z ograniczeniem soli	543
7.4.4.4. Dieta bogatopotasowa	543
7.4.4.5. Dieta ubogobiałkowa	544
7.4.4.6. Dieta bogatobiałkowa	544
7.4.4.7. Dieta ubogokaloryczna	545
7.4.4.8. Dieta w chorobach wątroby	545
7.4.4.9. Dieta bezresztkowa	546
7.4.4.10. Dieta oszczędzająca	546
7.4.4.11. Dieta w cukrzycy	547
Zadania sprawdzające	548
Zadania do samodzielnego wykonania	549
Literatura	550
7.5. Udział pielęgniarki w leczeniu zabiegowym — <i>Ewa Łoś</i>	550
7.5.1. Opatrywanie ran, wykonywanie opatrunków	551
7.5.2. Ogólne zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego i postępowania pooperacyjnego	552
7.5.3. Procedury i algorytmy wykonywania wybranych czynności i zabiegów	554
7.5.3.1. Przygotowanie narzędzi i materiału opatrunkowego	554
7.5.3.2. Przygotowanie stolika opatrunkowego	555

7.5.3.3. Założenie i zmiana opatrunku 556
Zadania sprawdzające 559
Zadania do samodzielnego wykonania 559
Literatura 559
Zadania problemowe do rozdziału 7 560
Odpowiedzi do zadań testowych do rozdziału 7 560

Rozdział 8. Udzielanie przez pielęgniarkę pierwszej pomocy 561

8.1. Cele rozdziału — *Ewa Łoś, Maria Pieniążek* 562
8.2. Kluczowe słowa, pojęcia — *Ewa Łoś, Maria Pieniążek* 562
8.3. Ogólne zasady postępowania podczas udzielania pierwszej pomocy w wybranych stanach zagrożenia życia — *Maria Pieniążek* 563
8.3.1. Krwotok 563
8.3.2. Obrażenia termiczne 566
8.3.3. Złamania 569
8.3.4. Zranienia 571
8.3.5. Ukąszenia i użądlenia przez owady i zwierzęta 571
8.3.6. Drgawki 573
8.3.7. Utrata przytomności 573
8.3.8. Nagłe zatrzymanie krążenia 575
8.3.9. Nagłe zatrzymanie oddychania 577
Zadania sprawdzające 578
Zadania do samodzielnego wykonania 578
Literatura 578
8.4. Procedury i algorytmy wykonywania zabiegów i działań — *Ewa Łoś* 579
8.4.1. Ułożenie w pozycji bezpiecznej 579
8.4.2. Przygotowanie zestawu przeciwwstrząsowego 582
8.4.3. Tamowanie krwotoków 584
8.4.4. Tamowanie krwawienia z nosa 585
8.4.5. Opatrywanie ran 586
8.4.6. Udrażnianie dróg oddechowych 587
8.4.7. Sztuczna wentylacja płuc 593
8.4.8. Pośredni masaż serca 595
8.4.9. Podstawowe zabiegi resuscytacyjne u dorosłego 597
8.4.10. Podstawowe zabiegi resuscytacyjne u dziecka 598
8.4.11. Unieruchamianie złamania kończyny 599
Zadania sprawdzające 602
Zadania do samodzielnego wykonania 603
Literatura 603
Zadania problemowe do rozdziału 8 604
Odpowiedzi do zadań testowych do rozdziału 8 604

Rozdział 9. Udział pielęgniarki w usprawnianiu pacjenta 605

9.1. Cele rozdziału — *Krystyna Jewsiejczyk, Ewa Łoś, Zdzisława Szadowska-Szlachetka, Ewa Jakubaszek* 607

9.2. Kluczowe słowa, pojęcia — <i>Krystyna Jewsiejczyk, Ewa Łoś, Zdzisława Szadowska-Szlachetka, Ewa Jakubaszek</i>	607
9.3. Ogólne zasady postępowania w usprawnianiu pacjentów — <i>Ewa Łoś</i>	608
9.3.1. Usprawnianie układu oddechowego	609
9.3.2. Usprawnianie układu pokarmowego	613
9.3.3. Usprawnianie układu moczowego	614
9.3.4. Usprawnianie układu kostno-stawowo-mięśniowego	616
9.3.5. Usprawnianie skóry i tkanki podskórnej	618
Zadania sprawdzające	620
Zadania do samodzielnego wykonania	620
Literatura	621
9.4. Zasady pielęgnowania pacjenta długotrwale unieruchomionego w łóżku — <i>Ewa Łoś</i>	621
Zadania sprawdzające	623
Zadania do samodzielnego wykonania	623
Literatura	624
9.5. Procedury i algorytmy wykonania zabiegów — <i>Krystyna Jewsiejczyk, Ewa Jakubaszek</i>	624
9.5.1. Oklepywanie	624
9.5.2. Nacieranie	627
9.5.3. Masaż skóry	629
9.5.4. Ćwiczenia gimnastyczne bierne	630
9.5.5. Ćwiczenia gimnastyczne czynne	633
9.5.6. Gimnastyka oddechowa	639
9.5.7. Drenaż ułożeniowy	643
9.5.8. Toaleta drzewa oskrzelowego	646
9.5.9. Stosowanie udogodnień dla pacjenta leżącego w łóżku	649
9.5.10. Pomoc przy siadaniu w łóżku	651
9.5.11. Pomoc przy wstawaniu z łóżka	656
9.5.12. Karmienie przez zgłębnik	660
9.5.13. Karmienie przez przetokę	667
9.5.14. Pielęgnowanie pacjenta z tracheostomią	673
Zadania sprawdzające	677
Zadania do samodzielnego wykonania	678
Literatura	680
9.6. Pielęgnowanie pacjenta z przetoką — <i>Krystyna Jewsiejczyk</i>	680
9.6.1. Pielęgnowanie pacjenta z przetoką jelitową (stomią)	680
9.6.1.1. Rodzaje stomii	681
9.6.1.2. Zasady pielęgnowania pacjenta ze stomią	687
9.6.1.3. Powikłania stomii jelitowej	696
9.6.2. Pielęgnowanie pacjenta z przetoką moczową (urostomią)	699
9.6.2.1. Rodzaje przetok moczowych	699
9.6.2.2. Ogólne zasady pielęgnowania pacjenta z urostomią	699
9.6.3. Procedury i algorytmy wykonywania zabiegów	704
9.6.3.1. Zmiana woreczka stomijnego	704
9.6.3.2. Zmiana woreczka urostomijnego	711
9.6.3.3. Irygacja stomii	712
Zadania sprawdzające	719
Zadania do samodzielnego wykonania	721

Literatura 722

9.7. Usprawnienie psychiczne pacjenta — *Zdzisława Szadowska-Szlachetka* 723

9.7.1. Cel i zakres usprawniania psychicznego 723

9.7.2. Psychoterapia elementarna — zadania pielęgniarki 727

Zadania sprawdzające 731

Zadania do samodzielnego wykonania 732

Literatura 733

9.8. Usprawnienie społeczne pacjenta — *Zdzisława Szadowska-Szlachetka* 733

9.8.1. Istota usprawnienia społecznego pacjenta 733

9.8.2. Czynniki warunkujące realizację procesu usprawnienia społecznego 736

Zadania sprawdzające 738

Zadania do samodzielnego wykonania 738

Literatura 739

Zadania problemowe do rozdziału 9 739

Odpowiedzi do zadań testowych do rozdziału 9 740

Rozdział 10. Udział pielęgniarki w tworzeniu warunków do urzysmania funkcji biologicznych organizmu pacjenta 742

10.1. Cele rozdziału — *Krystyna Makolus, Krystyna Jewsiejczyk, Anna Felińska* 743

10.2. Kluczowe słowa, pojęcia — *Krystyna Makolus, Krystyna Jewsiejczyk, Anna Felińska* 743

10.3. Zasady postępowania utrzymującego funkcje biologiczne organizmu — *Krystyna Jewsiejczyk* 744

10.3.1. Utrzymanie czynności oddychania i krążenia 746

10.3.2. Zapewnienie prawidłowej termoregulacji 748

10.3.3. Zapewnienie prawidłowego żywienia 750

10.3.4. Zapewnienie warunków do wydalania moczu i kału 754

10.3.5. Utrzymanie prawidłowych czynności ochronnych skóry 757

Zadania sprawdzające 768

Zadania do samodzielnego wykonania 771

Literatura 771

10.4. Procedury i algorytmy wykonania wybranych zabiegów — *Anna Felińska* 772

10.4.1. Pojenie pacjenta 772

10.4.2. Karmienie pacjenta 774

10.4.3. Podawanie basenu 776

10.4.4. Podawanie kaczki 779

Zadania sprawdzające 781

Zadania do samodzielnego wykonania 781

Literatura 781

Zadania problemowe do rozdziału 10 782

Odpowiedzi do zadań testowych do rozdziału 10 783

Rozdział 11. Pomaganie pacjentowi w wykonywaniu czynności zapewniających komfort w codziennym życiu 784

- 11.1. Cele rozdziału — *Krystyna Makolus, Zdzisława Szadowska-Szlachetka, Anna Felińska, Krystyna Jewsiejczyk* 785
- 11.2. Kluczowe słowa, pojęcia — *Krystyna Makolus, Zdzisława Szadowska-Szlachetka, Anna Felińska, Krystyna Jewsiejczyk* 786
- 11.3. Pomaganie człowiekowi w przyjęciu roli pacjenta instytucji ochrony zdrowia i opieki społecznej — *Zdzisława Szadowska-Szlachetka* 786
 - Zadania sprawdzające 798
 - Zadania do samodzielnego wykonania 798
 - Literatura 799
- 11.4. Zasady postępowania przy udzielaniu pacjentowi pomocy w czynnościach życia codziennego — *Zdzisława Szadowska-Szlachetka, Krystyna Jewsiejczyk* 800
 - 11.4.1. Pomoc w utrzymaniu higieny osobistej i otoczenia 800
 - 11.4.2. Pomoc w dobieraniu odzieży, ubieraniu i rozbieraniu 812
 - 11.4.3. Pomoc w poruszaniu się 813
 - 11.4.4. Pomoc w ułożeniu ciała w różnych pozycjach i zmianie pozycji ułożeniowej 816
 - Zadania sprawdzające 817
 - Zadania do samodzielnego wykonania 818
 - Literatura 819
- 11.5. Stwarzanie pacjentowi warunków do snu, wypoczynku, aktywności — *Zdzisława Szadowska-Szlachetka, Krystyna Jewsiejczyk* 819
 - 11.5.1. Stwarzanie warunków do snu 820
 - 11.5.2. Stwarzanie warunków do wypoczynku i aktywności 822
 - Zadania sprawdzające 830
 - Zadania do samodzielnego wykonania 831
 - Literatura 832
- 11.6. Procedury i algorytmy działań i zabiegów — *Anna Felińska* 833
 - 11.6.1. Słanie łóżka 833
 - 11.6.2. Zmiana bielizny pościelowej częściowa 837
 - 11.6.3. Zmiana bielizny pościelowej całkowita 841
 - 11.6.4. Zmiana bielizny osobistej 844
 - 11.6.5. Mycie pacjenta w łóżku 846
 - 11.6.6. Kąpiel w wannie 850
 - 11.6.7. Mycie pod natryskiem 851
 - 11.6.8. Mycie głowy w łóżku 852
 - 11.6.9. Mycie zębów 856
 - 11.6.10. Toaleta jamy ustnej 858
 - 11.6.11. Toaleta noworodka 861
 - 11.6.12. Przewijanie niemowlęcia 865
 - 11.6.13. Kąpiel niemowlęcia 867
 - 11.6.14. Układanie pacjenta w różnych pozycjach — wysokie ułożenie 869
 - 11.6.15. Układanie pacjenta w różnych pozycjach — ułożenie na boku 871
 - 11.6.16. Przenoszenie pacjenta z łóżka na wózek 876
 - 11.6.17. Przenoszenie pacjenta z łóżka na fotel (wózek) 879

Zadania sprawdzające 880
Zadania do samodzielnego wykonania 882
Literatura 882
Zadania problemowe do rozdziału 11 883
Odpowiedzi do zadań testowych do rozdziału 11 883

Rozdział 12. Udział pielęgniarki w edukacji zdrowotnej — *Wiesława Ciechaniewicz* 885

12.1. Cele rozdziału 885
12.2. Kluczowe słowa, pojęcia 886
12.3. Edukacja zdrowotna 886
12.4. Zadania pielęgniarki w edukacji zdrowotnej społeczeństwa 889
12.5. Metody i formy stosowane w edukacji zdrowotnej 891
Zadania sprawdzające 895
Zadania do samodzielnego wykonania 895
Literatura 896
Zadania problemowe do rozdziału 12 896

Rozdział 13. Działania pielęgniarki na rzecz przygotowania podopiecznych do samoopieki i świadczenia opieki nieprofesjonalnej — *Wiesława Ciechaniewicz* 897

13.1. Cele rozdziału 897
13.2. Kluczowe słowa, pojęcia 898
13.3. Opieka nieprofesjonalna — istota i znaczenie w opiece nad zdrowiem 898
13.4. Ocenianie przygotowania pacjenta do samoopieki i zapotrzebowania na opiekę 900
13.5. Edukacja pacjenta 918
13.6. Edukacja opiekunów do opieki nieprofesjonalnej 919
13.7. Metody i formy stosowane w edukacji do samoopieki i świadczenia opieki nieprofesjonalnej 920
Zadania sprawdzające 922
Zadania do samodzielnego wykonania 923
Literatura 923
Zadania problemowe do rozdziału 13 924

Rozdział 14. Udział pielęgniarki w opiece paliatywnej — *Maria Pieniążek* 926

14.1. Cele rozdziału 926
14.2. Kluczowe słowa, pojęcia 927
14.3. Opieka paliatywna — istota i znaczenie 927
14.4. Organizacja opieki paliatywnej w Polsce 928
14.5. Ogólne zasady opieki paliatywnej 929
14.6. Udział pielęgniarki w opiece paliatywnej 929
14.7. Opieka nad rodziną człowieka umierającego 934
14.8. Opieka nad człowiekiem zmarłym 935
14.9. Zespół wypalenia zawodowego — zapobieganie 936

Zadania sprawdzające 938

Zadania do samodzielnego wykonania 938

Literatura 938

Zadania problemowe do rozdziału 14 939

Skorowidz 940